

ВЕНЧУРНЕ ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ

VENTURE INVESTMENT IN UKRAINE AND THE WORLD: CURRENT TRENDS AND FEATURES OF DEVELOPMENT

У статті досліджено особливості венчурного інвестування в Україні на сучасному етапі з урахуванням світового досвіду, а саме: розглянуто сутність та специфіку венчурного капіталу; наведено основні чинники, що впливають на розвиток венчурної індустрії; проаналізовано основні тенденції зростання масштабів та напрямки венчурного фінансування. На основі нормативно-правової бази виокремлено основні причини, що перешкоджають активізації венчурного інвестування в Україні. Запропоновано шляхи підвищення ефективності венчурних інвестицій, ґрунтуючись на вдосконаленні механізму їх залучення в інноваційні проекти.

Ключові слова: венчурний капітал, венчурне фінансування, інвестиції, інноваційна діяльність, державна інвестиційна політика.

В статье исследованы особенности венчурного инвестирования в Украине на современном этапе с учетом мирового опыта, а именно: рассмотрены сущность и специфика венчурного капитала; приведены основные факторы, влияющие на развитие венчурной индустрии; проанализированы основные тенденции роста масштабов и направления венчурного финансирования. На основе нормативно-правовой базы выде-

лены основные причины, препятствующие активизации венчурного инвестирования в Украине. Предложены пути повышения эффективности венчурных инвестиций, основываясь на совершенствовании механизма их привлечения в инновационные проекты.

Ключевые слова: венчурный капитал, венчурное финансирование, инвестиции, инновационная деятельность, государственная инвестиционная политика.

The article explores features of venture investment in Ukraine at the present stage, taking into account world experience, namely: the essence and specificity of venture capital are considered; the main factors influencing the development of the venture industry are presented; the main tendencies of scale growth and direction of venture financing are analysed. Based on the regulatory framework, the main reasons that hinder the activation of venture capital investment in Ukraine are outlined. The ways of increasing the efficiency of venture investments are proposed based on the improvement of the mechanism of their involvement in innovative projects.

Key words: venture capital, venture financing, investment, innovation activity, state investment policy.

УДК 330.322

Мордань Є.Ю.

к.е.н, старший викладач кафедри фінансів,

банківської справи та страхування Сумський державний університет

Відменко Ю.В.

студент

Сумський державний університет

Кобець Ж.О.

студент

Сумський державний університет

Постановка проблеми. У сучасних умовах активізації конкурентної боротьби на міжнародному ринку головним джерелом економічного зростання та запорукою успіху стали здатність упровадження ризикових та інноваційних ідей, відкрита підтримка новітніх проектів. Досвід економічно розвинутих країн свідчить, що використання та вдосконалення нетрадиційних джерел інвестування стає дієвим механізмом для створення нових і модернізації наявних виробництв на основі використання досягнень науково-технічного прогресу. Одним із таких напрямів виступає венчурне інвестування, що сприяє розв'язанню проблеми недоліку фінансових коштів у високотехнологічному секторі та розширенню перспективних напрямів діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідженню теоретичних та практичних аспектів венчурного інвестування присвячено велику кількість праць як зарубіжних, так і вітчизняних учених. Зокрема, цю проблематику досліджують такі вчені, як: Л. Малюта, А. Бабій, А. Колесніков, О. Рожко, І. Кузнецова, В. Замлинський, В. Нежиборець, І. Кочешкова, Н. Трушкіна, Л. Антонюк, Н. Краус, Я. Копиця, Ю. Макогон та ін. Але, незважаючи на наукову і практичну цінність опублікованих праць, через мінливість розвитку світових економік, у тому числі економіки України, питання венчурного інвестування залишаються ще недостатньо дослідженими.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз сучасного стану венчурного інвестування в Україні та дослідження особливостей його розвитку на основі світових тенденцій, а також обґрунтування проблемних аспектів та перспектив української венчурної індустрії.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Світовим досвідом доведено, що інститут венчурних інвестицій відіграє вагомий роль в активізації інноваційних процесів і прискоренні структурних трансформацій економіки, створюючи сприятливі умови для реалізації перспективних високотехнологічних проектів [6, с. 1].

Венчурний капітал, за визначенням Європейської асоціації прямих приватних інвестицій та венчурного капіталу, – це кошти професійних учасників ринку, що інвестуються спільно з підприємницькими коштами для фінансування початкових стадій діяльності підприємства або на етапі його розвитку.

Особливості венчурного інвестування порівняно з традиційними видами інвестування представлено в табл. 1.

Отже, венчурне підприємництво – ризикова діяльність, у процесі якої створюються й упроваджуються у виробництво нові товари, технології, послуги, результати наукових досягнень, технічні новинки тощо [5, с. 114].

Сьогодні венчурний бізнес займає провідне місце у світовій інвестиційній індустрії. Він є засо-

бом високоприбуткового розміщення капіталу й ефективним механізмом упровадження інновацій. Світова спільнота вже давно і дуже активно використовує можливості венчурних інструментів для розвитку реального сектора економіки і підвищення прибутковості активів.

В умовах постійного розвитку венчурної індустрії по всьому світу варто зазначити, що загальний обсяг венчурного капіталу, який інвестується, залишається досить високим (рис. 1).

Аналіз даних свідчить, що порівняно з 2012 р. обсяг світових венчурних інвестицій збільшився більше ніж удвічі, але в 2016 р. спостерігається зменшення венчурних інвестицій на 10,09% до попереднього року, тобто відбулося абсолютне скорочення з 218 млрд. дол. США до 196 млрд. дол. США. Незважаючи на це, оцінка розмірів світових тенденцій венчурного інвестування залишається високою, що підтверджує значний вплив таких інвестицій на розвиток світового господарства.

Америка після двох років сильної венчурної активності зазнала суттєвого зниження загального обсягу угод – на 22,9% [2]. Вартість угод також знизилася з рекордно високого показника 2015 р. у 82 млрд. дол. США до 72 млрд. дол. США. Серед загального обсягу венчурних інвестицій на континенті більше половини припадає на США, де венчурний капітал за 2016 р. становив 69,1 млрд. дол. Порівняно з піком в 79,3 млрд. дол., що спостерігався в 2015 рю, а загальна активність знизилася більш ніж на 20%.

У деяких випадках економічний спад був майже неминучим, оскільки циклічний бум в інвестиційній діяльності призвів до переоцінених сподівань, результатом чого стало зростання суми фінансування, та разом із тим деякі інвестори починали відступати. Але навіть коли активність знизилася, інвестори, як і раніше, готові вкладати до перспективних компаній значні інвестиції, якщо вони зможуть задовольнити більш суворі критерії якості.

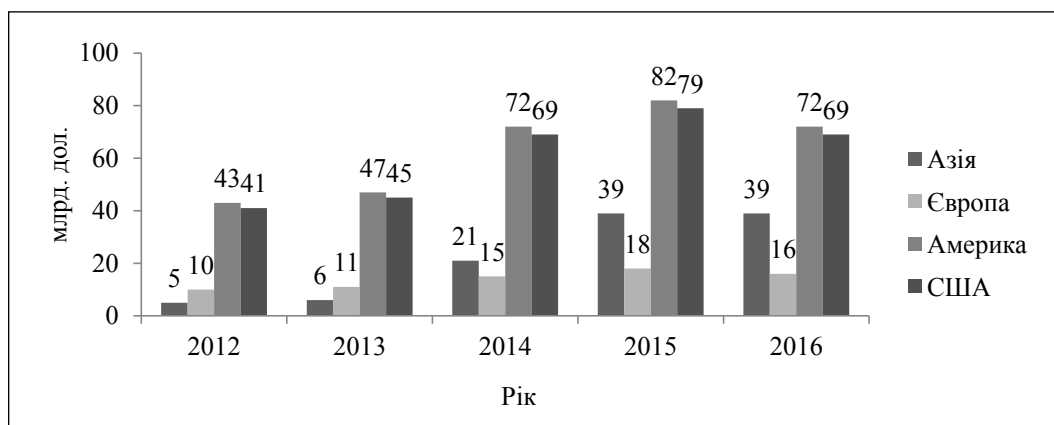

Рис. 1. Географічний розподіл інвестицій венчурного капіталу протягом 2012–2016 рр., млрд. дол. США [2]

Таблиця 1

Порівняльна характеристика венчурного та традиційного інвестування [15, с. 212]

Порівняльні ознаки	Венчурні інвестиції	Традиційні інвестиції
Розподіл ринку	Венчурний інвестор поділяє ризики разом із власниками фірми	Традиційний інвестор має пріоритет в отриманні прибутку та поверненні коштів у разі банкрутства перед власниками
Підприємства – одержувачі інвестицій	Малі, високотехнологічні компанії, що розпочинають бізнес	Компанії, що вже мають достатній розмір капіталу для покриття можливих збитків та успішний досвід роботи на ринку
Критерій вибору підприємства	Потенційна можливість зростання	Висока прибутковість
Функції інвестора	Надання капіталу, консультативної допомоги в управлінні, використання зв'язків інвестора на ринках постачання, фінансів, маркетингу, збуту	Надання капіталу
Надання забезпечення	Без забезпечення	Забезпечення надається
Отримання прибутку	Продаж акцій підприємства після зростання їхньої вартості	Фіксований відсоток на вкладені кошти або від реалізації інвестиційного проекту

Європа зазнала зниження венчурного капіталу на 11%, а кількість угод зменшилася на 28% [2]. Такий стан венчурного інвестування у 2016 р. пов'язаний із британською стратегією Brexit (вихід Великобританії зі складу ЄС) і ступенем геополітичної невизначеності в інших європейських країнах, що робить інвесторів обережними. Разом із тим обмінні курси між євро, британським фунтом і доларом США допомогли зберегти певну стійкість європейського ринку венчурного капіталу.

Обсяг венчурного інвестування в Азії за 2016 р. відзначився стабільністю показника у сумі 39 млрд. дол. США. Така ситуація склалася за рахунок того, що на початку 2016 р. багато регіонів підтримували загальне фінансування в Азії на суму 38,5 млрд. дол. США, а в другій половині року обсяги інвестування становили лише 500 млн. дол. США. Причому Азіатський регіон зумовлений передусім угодами в Індії та Китаї.

Венчурний капітал розподіляє фінансування відповідно до стадій життєвого циклу, які наведено в табл. 2.

На рис. 2 представлено середній розмір угоди венчурного інвестування за стадіями.

Отже, тенденції венчурного інвестування яскраво показують позитивну динаміку фінансування. Очевидно, що найбільший обсяг венчурного інвестування здійснюється на стадії D (розширення), оскільки саме ця серія фінансування є найменш ризиковою. Значні обсяги інвестування на етапі розширення говорять про бажання інвесторів повернути вкладені кошти в результаті процедури первинного публічного розміщення акцій на біржі.

Світові реалії венчурного інвестування відзначаються вкладанням понад 40% венчурного капіталу в IT-сферу. Добре відомі гіганти комп'ютерного й інформаційного бізнесу Microsoft, Intel, Apple Computers, Sun Microsystems, Yahoo, Google теж свого часу виростили з ідеї, профінансованої венчурним капіталом [8, с. 113]. Не випадково країни з розвиненим ринком венчурного інвестування виступають сьогодні провідними експортерами продукції високих технологій. Окрім

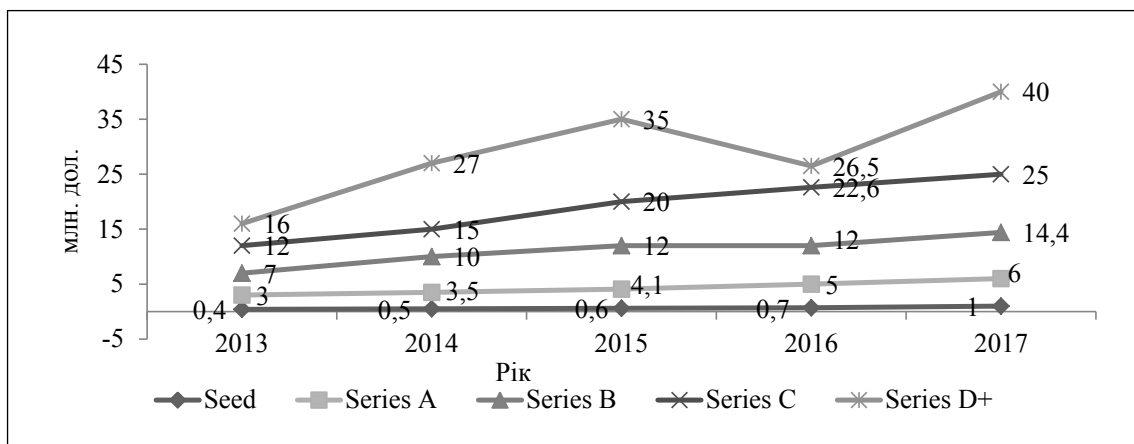

Рис. 2. Світовий середній розмір угоди венчурного інвестування за стадіями протягом 2013–2017 рр., млн. дол. США [2]

Таблиця 2

Стадії венчурного інвестування [3; 4, с. 175]

Назва етапу	Характеристика етапу
Seed («Посів»)	Перший етап венчурного фінансування, на якому, як правило, реалізуються порівняно скромні обсяги капіталу, надані винахідникам або підприємцям для фінансування раннього розвитку нового продукту або послуги. Кошти цього рівня можуть бути спрямовані на оплату попередніх операцій, розроблення продукту, дослідження ринку, формування команди управлінців, розроблення бізнес-плану тощо.
A – Start-up	Компанія фактично розпочинає свою діяльність і прагне залучити капітал для розвитку продукту або послуги. Потенційна сума фінансування становить 1–5 млн дол. США.
B – Early stage (рання стадія розвитку)	Передбачає інвестиції, що витрачаються на розвиток і зростання бізнесу. Найчастіше під цим розуміється перенесення бізнес-моделі компанії на нові ринки.
C – Grow stage (стадія росту)	Активно випускається готова продукція і поступово нарощується обсяг продаж.
D – Expansion (розширення)	Підприємство досягло значних обсягів продаж, унаслідок чого відбувається IPO (первинне публічне розміщення акцій). Венчурні фонди прагнуть вивести вкладені кошти з дивідендами за допомогою власного досвіду і бізнес-мереж.

того, у 2017 р. значне зростання зафіксували фармацевтичні галузі та інвестиції в біотехнології в розмірі понад 16 млрд. дол. США порівняно з 12,2 млрд. дол. США в 2016 р. [2].

Головними чинниками, що сприяють розвитку венчурного бізнесу, є: наявність науково-освітньої бази та потужного дослідницького сектора, наукових шкіл; розвиненість фінансових інститутів і ринків страхового й пенсійного секторів; наявність фондового ринку; політична й макроекономічна стабільність, стале економічне зростання; стабільний попит з боку держави та приватного сектора на наукові дослідження й розробки; наявність вільного капіталу [8, с. 115]. В Україні більшість зазначених умов має суперечливий характер, оскільки сьогодні венчурний бізнес перебуває лише на стадії раннього розвитку, маючи певні особливості та специфічні риси, що зумовлено політичною та економічною ситуацією.

Формування інститутів венчурного фінансування в Україні почалося в останнє десятиріччя ХХ ст. Причому перші кроки щодо використання принципів венчурного бізнесу були здійснені не у сфері фінансування інноваційних проектів, а під час економічних реформ за переходу на нові організаційно-правові форми підприємницької діяльності.

За визначенням Української асоціації венчурного бізнесу, венчурний капітал – це довгостроковий, ризиковий капітал, що інвестується в акції нових і швидкозростаючих компаній для отримання великого прибутку після реєстрації акцій цих компаній на фондовій біржі [14].

Нестабільність нормативного поля не створює належних стимулів для інноваційної діяльності і не сприяє спрямуванню інвестицій в інноваційний процес і високотехнологічні виробництва. Характерною особливістю для вітчизняної практики є наявність чисельних законів, підзаконних актів та інших документів, що регламентують методи і важелі здійснення економічної діяльності, які не пов'язані між собою в єдину систему і не спрямовані на реалізацію єдиної економічної політики, соціально-економічної програми [7].

Слабка законодавча база та недостатня ефективність захисту прав інтелектуальної власності є першочерговими проблемами розвитку венчурної індустрії України (табл. 3).

Таким чином, існує розмитість і невизначеність багатьох понять та суперечливий характер деяких нормативно-правових документів, що перешкоджають формуванню єдиної бази венчурного інвестування в Україні як цілісного механізму, спрямованого на забезпечення економічного зростання України. Однак позитивним зрушенням у секторі вітчизняного інноваційного бізнесу може стати прийняття законопроекту «Про венчурні фонди інноваційного розвитку» або «Про венчурну діяльність в інноваційній сфері».

На сучасному етапі діє Концепція розвитку національної інноваційної системи (2009–2025 рр.), одним із напрямів якої є створення умов для інвестування венчурного капіталу у високотехнологічні інноваційні проекти.

Аналізуючи інвестиційний ринок України, варто зауважити, що сьогодні найбільш динамічно розви-

Таблиця 3

Характеристика основних нормативно-правових актів, що пов'язані з розвитком та регулюванням сфери інноваційних інвестицій [9–12]

Назва нормативно-правового акту	Зміст нормативно-правового акту
Закон України «Про інвестиційну діяльність», 1991 р.	Визначає загальні правові, економічні та соціальні умови інвестиційної діяльності на території України; спрямований на забезпечення рівного захисту прав, інтересів і майна суб'єктів інвестиційної діяльності незалежно від форм власності, а також на ефективне інвестування економіки України, розвитку міжнародного економічного співробітництва та інтеграції.
Закон України «Про інноваційну діяльність», 2002 р.	Визначає правові, економічні та організаційні засади державного регулювання інноваційної діяльності в Україні, встановлює форми стимулювання державою інноваційних процесів і спрямований на підтримку розвитку економіки України інноваційним шляхом.
Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», 2011 р.	Визначає правові, економічні та організаційні засади формування цілісної системи пріоритетних напрямів інноваційної діяльності та їх реалізації в Україні для забезпечення інноваційної моделі розвитку економіки шляхом концентрації ресурсів держави на пріоритетних напрямках науково-технічного оновлення виробництва, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках.
Закон України «Про інститути спільного інвестування», 2012 р.	Спрямований на забезпечення залучення та ефективного розміщення фінансових ресурсів інвесторів і визначає правові та організаційні основи створення, діяльності, припинення суб'єктів спільного інвестування, особливості управління активами, встановлює вимоги до складу, структури та зберігання таких активів, особливості емісії, обігу, обліку та викупу цінних паперів інститутів спільного інвестування, а також порядок розкриття інформації про їх діяльність.

вається сегмент інститутів спільного інвестування, представлений венчурними ІСІ. Кількість компаній з управління активами (КУА) за 2012–2016 рр. скоротилася на 16,4%, а кількість визнаних ІСІ – на 7,4%. Як наслідок, відбулося посилення концентрації на ринку управління активами: на одну КУА у середньому припадає майже чотири інститути спільного інвестування (рис. 3).

Венчурні фонди порівняно з іншими видами ІСІ є найбільш ризикованими для інвесторів, що пояснюється відсутністю жорстких законодавчих вимог щодо складу і структури активів цих фондів та операцій із ними. Однак це компенсується широкими інвестиційними можливостями таких фондів, ефективне використання яких може принести інвесторам більші прибутки та переваги. Саме тому венчурні фонди як гнучкий інструмент для здійснення інвестиційних програм користуються популярністю в Україні. У загальних активах українських ІСІ їхня частка перевищує 90%.

Визначення місця венчурних інститутів спільного інвестування у структурі фінансового ринку можливе шляхом співвідношення активів венчурних ІСІ та показника ВВП України (рис. 4).

Як видно з графіка, вартість активів венчурних ІСІ займає незначну частку в обсязі ВВП України, зберігаючи стійку тенденцію до зниження. Порівняно з міжнародним досвідом представлені значення в діапазоні від 9% до 12,5% є досить невеликими, оскільки активи ІСІ в розвинених країнах перевищують 50% ВВП, а в США – величину ВВП. Тим не менше представлені значення цілком прийнятні для українського ринку інвестування, що знаходиться на етапі свого становлення.

Окрім того, доцільно розглянути та проаналізувати структуру венчурних інститутів спільного інвестування в Україні за 2012–2016 рр. (табл. 4).

Отже, найбільш активно фонди цього типу нарощували вкладання в інші активи (дебіторська заборгованість, корпоративні права, а також позики компаніям, у яких ІСІ володіють часткою в капіталі) – 74,26%. Акції в 2016 р. утримували першу позицію серед видів цінних паперів за обсягом вкладень у всіх секторах ІСІ за типами фондів. Але разом із тим венчурні фонди не поспішають інвестувати кошти в акції на організованих ринках, оскільки інвестиції у фондовий ринок в Україні мають відносно низьку прибутковість за високого

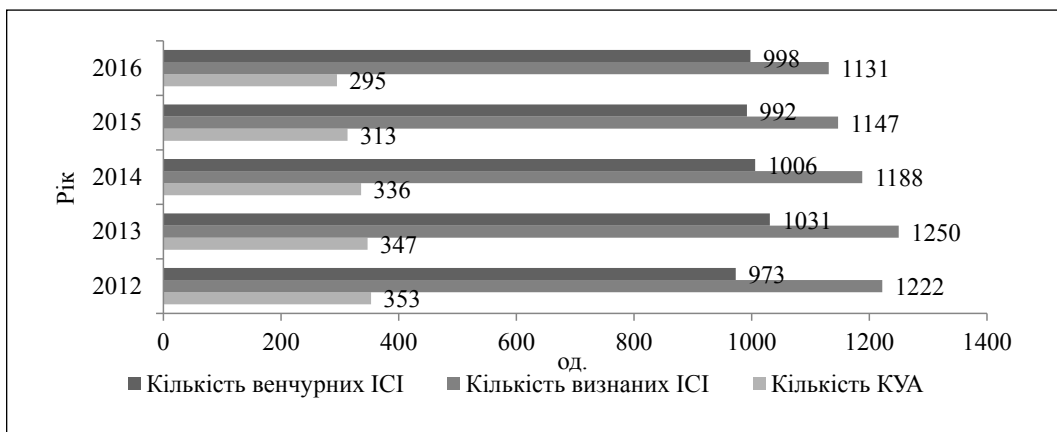

Рис. 3. Динаміка кількості КУА та ІСІ в Україні протягом 2012–2016 рр. [14]

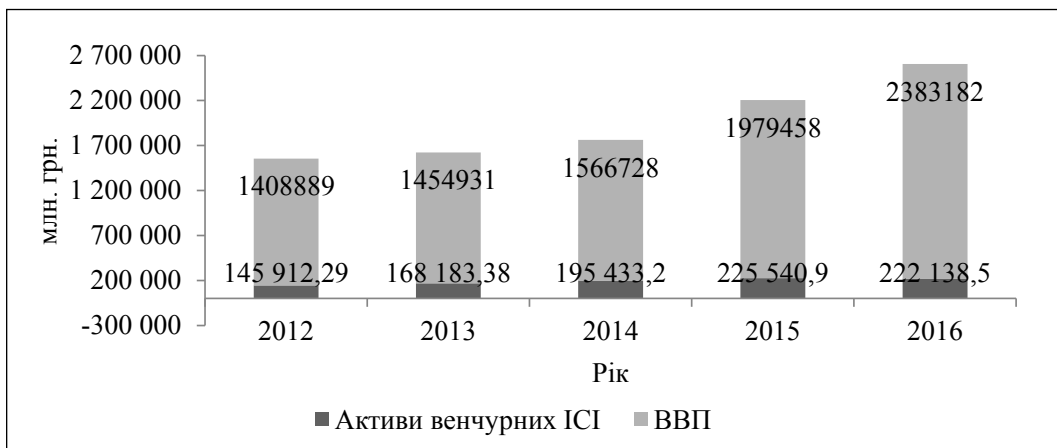

Рис. 4. Динаміка активів венчурних ІСІ та ВВП України протягом 2012–2016 рр., млн. грн. [14]

рівня неконтрольованих ризиків. Інвестиції ж у невеликі підприємства шляхом придбання контролю над ними дають змогу контролювати фінансові й інші ризики.

У 2016 р. в Україні було укладено 87 інвестиційних угод з українськими інноваційними компаніями, що на 32% більше, ніж у 2015 р. Особливістю інвестиційного ринку в 2016 р. стало те, що інвестори були більш сконцентровані на вкладенні коштів у компанії на початковому, посівному (Seed), етапі. Таких угод було 73, а середній розмір інвестицій в одну компанію становив більше 500 тис. дол. Можна очікувати, що компанії, які отримали «стартовий капітал», будуть у майбутньому залучати значні інвестиції. Важливо відзначити, що з урахуванням усіх інвестицій середній обсяг у 2016 р. становив 1 млн. дол. США.

На рис. 5 представлено середній розмір угоди венчурного інвестування за серіями в Україні.

Найпривабливішими напрямками венчурного інвестування за 2014–2016 рр. стали: онлайн-послуги – 16 угод на загальну суму 55 млн. грн. (9 млн. дол. на посівній стадії), програмне забез-

печення – 12 млн. грн., мобільний зв'язок – 9 млн. грн. [1; 13].

2016 р. також характеризується появою на українському інвестиційному ринку великих міжнародних гравців, у тому числі з Кремнієвої Долини. Близько 60% інвестиційних угод укладено за участю міжнародних інвесторів, при цьому іноземний капітал становив більше 80% загального обсягу інвестицій у 2016 р. (без урахування нерозкритих угод).

Проаналізувавши нормативно-правову базу та основні тенденції венчурного інвестування в Україні порівняно із зарубіжним досвідом, варто виділити основні проблеми, що перешкоджають активізації ризикового інвестування в Україні (рис. 6).

Розв'язання зазначених проблем та підвищення ефективності венчурних інвестицій знаходяться у площині вдосконалення механізму їх залучення для впровадження інноваційних проєктів на основі:

– створення сприятливого інвестиційного клімату шляхом забезпечення загального стабільного макроекономічного і політичного становища,

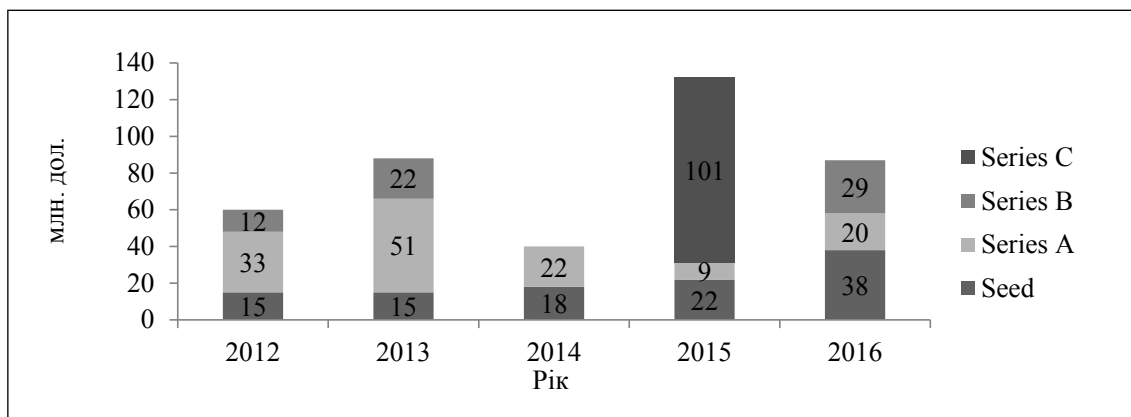

Рис. 5. Обсяг венчурного інвестування за стадіями в Україні протягом 2012–2016 рр., млн. дол. США [1; 13]

Таблиця 4

Структура активів венчурних ІСІ в Україні протягом 2012–2016 рр., % [14]

Структура активів	Роки				
	2012	2013	2014	2015	2016
Інші активи	64,14	66,57	68,96	75,65	74,26
Нерухомість	2,47	2,46	2,22	2,71	2,87
Грошові кошти та банківські депозити	2,20	2,30	1,50	1,44	1,39
Банківські метали	0,01	0,00	0,01	–	–
ОВДП	0,04	0,01	0,05	0,05	0,07
Акції	11,47	11,49	15,17	10,47	11,93
Облігації підприємств	7,08	6,33	4,08	3,81	3,69
Ощадні сертифікати	–	0,22	–	–	–
Векселі	12,47	10,50	7,96	5,83	5,68
Заставні	0,10	0,05	0,01	0,01	0,01
Інші ЦП	0,01	0,07	0,04	0,03	0,11

Рис. 6. Основні причини, що перешкоджають розвитку венчурного інвестування в Україні [5, с. 117]

досконалого правового законодавства, науково обґрунтованого оподаткування;

- підвищення мотивації вкладання коштів венчурних фондів в інноваційні проекти малих і середніх фірм шляхом створення інституту державного страхування і гарантування венчурних інвестицій;

- зростання частки організованого ринку цінних паперів для створення сприятливих умов для ефективного продажу венчурними інвесторами пакета акцій компаній, які є об'єктами інвестування;

- вдосконалення інфраструктури для забезпечення інтенсифікації інноваційно-інвестиційних процесів та управління венчурним капіталом, зокрема формування технологічних інкубаторів, технопарків, технополісів;

- поліпшення організаційно-управлінських умов венчурної індустрії в розрізі ефективного управління та планування;

- розвиток системи сервісних та інформаційних послуг, що забезпечило б підвищення рівня активності фізичних осіб на ринку спільного інвестування.

Безумовно, найважливішим моментом успішного залучення венчурних інвестицій на даному етапі є: державна підтримка, що насамперед полягає у подальшому формуванні та вдосконаленні законодавчої та нормативно-правової бази, спрямованої убезпечити науково-технічну, інноваційну та венчурну діяльність в Україні; вирішення правових проблем захисту інтелектуальної власності; створення і подальша підтримка стимулів розвитку венчурного підприємництва за системою держзамовлення;

розроблення ефективних стратегій державної політики у сфері венчурного бізнесу, що має входити до єдиної концепції розвитку інноваційної та інвестиційної діяльності в Україні.

Можна відзначити, що український ринок венчурного капіталу в найближчі кілька років покаже стрімке зростання. Це пов'язано з низкою причин: зростаючою популярністю стартап-індустрії, зокрема в ІТ-секторі; усвідомленням необхідності зміни парадигми економічного розвитку країни у бік переходу на нові технологічні уклади; економічною нестабільністю, зростанням рівня безробіття і, як наслідок, активізацією приватного підприємництва; розвитком елементів венчурної екосистеми; активізацією участі українських проектів у міжнародних спеціалізованих заходах, а також їх активним проведенням в Україні.

Висновки з проведеного дослідження. Аналіз основних тенденцій венчурного інвестування, а також дослідження сучасного стану венчурних процесів в Україні та в світі дає можливість зробити змістовні висновки.

Венчурне інвестування відіграє особливу роль, забезпечуючи залучення довгострокового, високоризикового капіталу, що має переважну спрямованість на активізацію науково-технічної та інноваційної діяльності, яка є запорукою економічного розвитку країни.

Масштаби світового венчурного інвестування з кожним роком зростають та спрямовуються у нанотехнології, ІТ-сектор та стартап-індустрію. Безумовним лідером виступає Америка, зокрема США, де, власне, й зародилося венчурне фінансування. Тим не менше останніми роками помітнішу

роль відіграють країни Азії (Китай), які надають перевагу інноваційним компаніям.

Аналіз венчурної індустрії в Україні за 2014–2017 рр. характеризується певними особливостями: зменшенням кількості КУА та нестабільністю ІСІ, низькою часткою активів ІСІ в обсязі ВВП країни, незначною присутністю венчурних фондів на організованих ринках через малу прибутковість та високий рівень ризику. Зазначені фактори перешкоджають розвитку та потребують удосконалення механізму впровадження інноваційних проєктів, що мають перспективу виходу на конкурентну ринкову арену. Основним джерелом подолання наявних бар'єрів мають стати державна підтримка та ініціативність, а також заохочення венчурного інвестування як на ранніх стадіях, так і під час подальшого розроблення перспективних ідей.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Ukrainian Venture Capital and Private Equity Overview 2016. InVenture: інвестиційний портал. URL: <https://inventure.com.ua/analytics/investments/ukrainian-venture-capital-and-private-equity-overview-2016>.
2. Venture Pulse: Global Analysis of Venture Funding. KPMG International. URL: <https://home.kpmg.com/xx/en/home/insights.html>.
3. Венчурные инвестиции в стартапы (США). Что нужно знать? Раунды Seed, A, B и C. URL: <https://aurum.expert/seed-round-a-b-s-etapy-venchurnogo-finansirovaniya-startapov>.
4. Замлинський В.А. Сучасний стан та перспективи розвитку венчурного інвестування як складової фінансового забезпечення інноваційної діяльності України. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2014. № 5–6. С. 172–179.
5. Краус Н.М., Копиця Я.О. Венчурне інвестування як пріоритетний напрям інноваційного розвитку економіки країни. Економічний простір. 2013. № 74. С. 112–121.
6. Кузнєцова І.С. Венчурні інвестиції: сутність, форми, контрагенти. Науково-технічна інформація. 2007. № 1. С. 40–43.
7. Муляр Т.В. Аналіз та шляхи удосконалення нормативно-правового регулювання венчурного інвестування в Україні. Ефективна економіка. 2012. URL: <http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=1024>.
8. Поляк М.М. Сучасний стан та перспективи розвитку венчурного інвестування в Україні. Держава та регіони. 2013. № 5. С. 113–116.
9. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1590-12. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
10. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-15. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
11. Про інститути спільного інвестування: Закон України від 05.07.2012 № 5080-17. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>.
12. Про пріоритетні напрямки інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 08.09.2011 № 3715-17. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>.
13. Українська асоціація венчурного та приватного капіталу. URL: <http://uvca.eu/ua>.
14. Українська асоціація інвестиційного бізнесу. URL: <http://www.uaib.com.ua>.
15. Шипуліна Ю.С. Сучасні особливості розвитку венчурного інвестування на промислових підприємствах. Економіка: реалії часу. 2015. № 5. С. 210–214.

REFERENCES:

1. Ohlyad ukrayinskoho venchurnoho kapitalu ta pryvatnoho kapitalu 2016 [Overview of Ukrainian Venture Capital and Private Equity 2016]. InVenture: investytsyonnyy portal. URL: <https://inventure.com.ua/analytics/investments/ukrainian-venture-capital-and-private-equity-overview-2016>. (in Ukrainian)
2. Venture Pulse: Global Analysis of Venture Funding. KPMG International. URL: <https://home.kpmg.com/xx/en/home/insights.html>. (In English)
3. Venchurnyye investitsii v startapy (USA). Chto nuzhno znat? Raundy Seed, A, B i C [Venture investments in start-ups (USA). What do you need to know? Rounds are Seed, A, B and C]. URL: <https://aurum.expert/seed-round-a-b-s-etapy-venchurnogo-finansirovaniya-startapov>. (in Ukrainian)
4. Zamlynsky V. A. (2014) Suchasnyy stan ta perspektyvy rozvytku venchurnoho investuvannya yak skladovoyi finansovoho zabezpechennya innovatsiynoyi diyalnosti Ukrayiny [Current state and prospects of development of venture capital investment as a component of financial support of Ukraine's innovation activity]. Zovnishnya torhivlya: ekonomika, finansy, parvo. No 5-6, pp. 172-179. (in Ukrainian)
5. Kraus N. M., Kopytsya YA.O. (2013) Venchurne investuvannya yak priorytetnyy napryam innovatsiynoho rozvytku ekonomiky krayiny [Venture investment as a priority direction of innovative development of the country's economy]. Ekonomichnyy prostir. No. 74, pp. 112-121. (in Ukrainian)
6. Kuznyetsova I. S. (2007) Venchurni investytsiyi: sutnist, formy, kontrahenty [Venture investments: essence, forms, counteragents]. Naukovo-tekhnichna informatsiya. No. 1, pp. 40-43. (in Ukrainian)
7. Mulyar T. V. (2012) Analiz ta shlyakhy udoskonalennya normatyvno-pravovoho rehulyuvannya venchurnoho investuvannya v Ukrayini [Analysis and ways to improve regulatory and legal regulation of venture capital investment in Ukraine]. Efektyvna ekonomika. URL: <http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=1024>.
8. Polyak M. M. (2013) Suchasnyy stan ta perspektyvy rozvytku venchurnoho investuvannya v Ukrayini [Current state and prospects of development of venture capital investment in Ukraine]. Derzhava ta rehiony. No. 5, pp. 113-116. (in Ukrainian)
9. Pro investytsiynu diyalnist: Zakon Ukrayiny vid 18.09.1991 № 1590-12 [On investment activity: Law of Ukraine]. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>. (in Ukrainian)
10. Pro innovatsiynu diyalnist: Zakon Ukrayiny vid 04.07.2002 № 40-15 [About innovation activity:

Law of Ukraine]. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>. (in Ukrainian)

11. Pro instytuty spilnoho investuvannya: Zakon Ukrayiny vid 05.07.2012 № 5080-17. [On Joint Investment Institutions: Law of Ukraine]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>. (in Ukrainian)

12. Pro priorytetni napryamky innovatsiynoyi diyalnosti v Ukrayini: Zakon Ukrayiny vid 08.09.2011 № 3715-17. [On Priority Areas of Innovation Activity in Ukraine: Law of Ukraine]. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>. (in Ukrainian)

13. Ukrayinska asotsiatsiya venchurnoho ta pryvatnoho kapitalu. [Ukrainian Association of Venture Capital and Private Capital]. URL: <http://uvca.eu/ua>. (in Ukrainian)

14. Ukrayinska asotsiatsiya investytsiynoho biznesu. [Ukrainian investment business association]. URL: <http://www.uaib.com.ua>. (in Ukrainian)

15. Shypulina YU. S. (2015) Suchasni osoblyvosti rozvytku venchurnoho investuvannya na promyslovykh pidpryyemstvakh [Modern features of the development of venture investment in industrial enterprises]. *Ekonomika: realiyi chasu*. No. 5. pp. 210-214. (in Ukrainian)

Mordan Ye.Yu.

Candidate of Economic Sciences,
Senior Instructor at Department of Finance, Banking and Insurance
Sumy State University

Vidmenko Y.V.

Student
Sumy State University

Kobets Zh.O.

Student
Sumy State University

VENTURE INVESTMENT IN UKRAINE AND THE WORLD: CURRENT TRENDS AND FEATURES OF DEVELOPMENT

World experience has proven that the Institute of Venture Investment plays an important role in activating innovation processes and accelerating structural transformations of the economy, creating favourable conditions for the implementation of promising high-tech projects.

Venture Entrepreneurship is a risky activity, in the process of which new products, technologies, services, results of scientific achievements, technical innovations, etc. are created and introduced into production.

Trends in global venture capital investments clearly show the positive dynamics of financing. More than 40% of venture capital is marked by investing in the IT sector. In addition, in 2017, the pharmaceutical industry and biotechnology investments in the amount of more than \$16 billion, compared with \$12.2 billion in 2016, recorded a significant increase.

The main factors contributing to the development of venture business are: availability of scientific and educational base and a strong research sector, scientific schools; the development of financial institutions and markets of the insurance and pension sectors; availability of the stock market; political and macroeconomic stability, sustainable economic growth; stable demand from the state and the private sector for research and development; availability of free capital. In Ukraine, most of these conditions are controversial, because today venture business is only in the early stages of development, having certain features and specific features due to the political and economic situation.

The analysis of the venture industry in Ukraine for 2014–2017 is characterized by a decrease in the number of AMCs and the instability of CII, a low share of CII assets in the country's GDP, and the insignificant presence of venture funds in organized markets due to low profitability and high risk.

The most attractive areas of venture investments in Ukraine for 2014–2016 were: online services – 16 deals for a total of 55 million UAH, software – 12 million UAH, mobile communication – 9 million UAH.

Of course, the most important moment for successful venture investments at this stage is state support, which primarily consists of the formation and improvement of the legislative and regulatory framework aimed at securing scientific and technological, innovative and venture capital activities in Ukraine; solving legal problems of protection of intellectual property; creation and support for the development of venture business on the system of government procurement; development of effective strategies of state policy in the field of venture business.